

CHMEL, Marek: *Cesta k nové švýcarské ústavě*. Bakalářská práce předložená k obhajobě na Institutu mezinárodních studií UK-FSV, Praha 2009, 43 s.

Bakalářská práce M. Chmela se zabývá „novou“ spolkovou ústavou Švýcarské konfederace, schválenou v lidovém hlasování 11. srpna 1999. Je samozřejmě otázka, zda je tato ústava vskutku zcela *nová* (jak čteme i v názvu práce), či zda ji nemůžeme považovat spíše za dobově adekvátní, všestranně aktualizovanou a jazykově osvěženou revizi ústavy stávající (tj. ústavy z 29. května 1874), v průběhu uplynulých let ovšem nesčetněkrát novelizované. Přijetí nové ústavy totiž bývá v evropských dějinách spojeno - více či méně - i se změnou vztahů a přesunem pravomocí mezi jednotlivými ústavními orgány, ve státech spolkových (federálních) pak i kompetenčními změnami na ose *centrum-periferie* atd. Něco takového se ve Švýcarsku nestalo, rozhodně ne ze dne na den, jakkoliv jsme byli svědky průběžného posilování kompetencí Spolku či změn v soustavě a kompetencích soudů.

Formálně vzato ústava z r. 1999 novou ústavou určitě je: v závěrečných ustanoveních spolkového usnesení z 18. prosince 1998 (která jsou součástí ústavního textu) je explicitně řečeno, že „spolková ústava Švýcarské konfederace z 29. května 1874 se ruší“ (Schlussbestimmungen II, 1). Bakalářská práce M. Chmela však čtenáře nepřesvědčí, že se jednalo o „tak radikální proměnu“ (s. 7) – což ale na její hodnotě nic neubírá. Práce je solidním přehledem, ve kterém podrobně zachycuje složitost a šíři ústavních diskusí v posledních desetiletích (včetně velmi dávných pokusů o revizi ústavy již krátce po jejím přijetí v r. 1874). Soustřeďuje se přitom na základní trendy diskuse na spolkové úrovni (Nationalrat, Ständerat, Bundesrat, odborné komise), a to jak v jejich dimenzi odborné, tak politické (příčemž obě tyto dimenze se vzhledem k délce diskusí vzájemně výrazně ovlivňovaly). Autor skicuje hlavní důvody změn – a nejdůležitější změny, které nová ústava přinesla.

M. Chmel svoji práci vytvořil na základě poměrně reprezentativního souboru pramenů a literatury (v níž ovšem výrazně převažují tituly právní povahy, tituly politologické jsou vesměs pominuty), rušivě působí některé až příliš volné překlady do češtiny – zejména v názvech politických a ústavních institucí - které nejsou úplně obvyklé (aniž by v závorce uváděl, jak je v takových případech zvykem, názvy těchto institucí v německém či francouzském originálním znění), např. *Ständerat* jako *radu kantonů* (např. s. 23), což je věcně sice správné, avšak zbavující název instituce jejích historických vrstev a konotací. Podobně nepřijatelný se jeví být termín *vláda* pro označení Spolkové rady (Bundesrat). Je to sice více srozumitelné českému čtenáři, avšak nekorespondující s oficiální českou terminologií Ministerstva zahraničí ČR, resp. Diplomatického protokolu MZV. Matoucí je i např. termín *vylučně národní systém* (v souvislosti s ústavními diskusemi v r. 1848), tedy zřejmě systém založený na výlučné suverenitě lidu (*Volk !!!*), resp. *národně-kantonální systém* (z podobným významovým posunem). Je rovněž diskutabilní, zda některé konfesní články ústavy z r. 1874 (zejm. čl. 51, 52 o zákazu činnosti jezuitského řádu a zákazu zřizovat nové kláštery, ale i čl. 53-54) lze označit – jakkoliv je zde časová a věcná souvislost – za „ustanovení o *Kulturkampfu* v Bismarckově stylu“ (v Německu byly rušeny i kláštery řádů, které nebyly liberálními kruhy vnímány příliš negativně, ve Švýcarsku se jednalo v tomto ohledu spíše o *soft-verzi Kulturkampfu*).

Bakalářskou práci M. Chmela doporučuji k obhajobě a navrhuji její klasifikaci stupněm „velmi dobře“ (2), v případě přesvědčivé ústní obhajoby „výborně“ (1).

V Praze 10. června 2009

PhDr. Miroslav Kunštát, Ph.D.
Institut mezinárodních studií UK-FSV